СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 280. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 2-го грудня, 1927. VOL. XXXV. No. 280. Jersey City, N. J., Friday, December 2, 1927. THREE CENTS.

РЕПУБЛИКАНСЬКІ ПОСТУПОВЦІ КЛИЧУТЬ ДЕМОКРАТІВ ОРҐАНІЗУВАТИ СЕНАТ

ДЕМОКРАТИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ЗНОВА ВІД ВІДВІЧАЛЬНОЇ РОБОТИ.

ВАШИНҐТОН, 30. падолиста. — Ґрупа поступових републиканців у сенаті завізвала демократичних секаторів, щоби вони взяли на себе відвічальність за зорґанізованне сенату. Демократи однак відмовилися знова від відвічальности за веденнє сенату та сенатових комітетів.

Тут відбулися теж збори демократів, що є членами обох палат конґресу. Радили над ріжними питаннями біжучої політики конґресу. Одною з найголовнійших справ була ратифікація запротестованих виборів, як приміром пенсилвенійського сенатора Вера, однак і в сій справі не рішено нічого позитивного.

Місцеві ґазети показують на сі факти як на доказ, що демократична партія в конґресі не проявляє відвічального проводу.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ДОЗВОЛЯЄ НА ДЕЯКІ ЗНОСИНИ З РОСІЄЮ.

НЕ БАЧИТЬ АРҐУМЕНТІВ ПРОТИ ДОВГО-ТЕРМІНОВИХ КРЕДИТІВ НА ДЕЯКІ ТРАНСАКЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 30. падолиста. — Від довшого часу вже кружляли поголоски, що американський уряд збирається змінити свою торговельну політику супроти большевицької Росії. Тепер прихильники такої політики добачують признаку сеї зміни в тому, що департамент стейту дав дозвіл на признанне довготермінових купецьких кредитів на деякі купецькі трансакції.

Уряд однак рівночасно виразно зазначує, що самі чисто політичні відносини Америки супроти совєтського уряду остають такі самі.

ОРҐАНІЗУЮТЬ ВЕЛИКУ ВУГЛЕВУ КОМБІНАЦІЮ.

15 ПІДПРИЄМСТВ ЛУЧИТЬСЯ В 50-МІЛІОНОВЕ ПІДПРИЄМСТВО.

ПИТСБУРҐ, Па. — 30. падолиста. — Ґрупа промоторів розвела переговори в справі злучення 15 менших підприємств для добування мягкого вугля в одну велику комбінацію з капіталом 50 міліонів долярів.

Верджінські підприємці сильно занепокоєні сими переговорами.

ЗБИРАЮТЬСЯ ДО ПІВДЕННОГО БІГУНА.

НЮ ЙОРК, 30. падолиста. — Американський летун Ричард Берд збирається в наукову експедицію на південний бігун. Виправа буде цікава тим, що Берд думає брати зі собою Ескімосів, що живуть під північним бігуном.

ФОРД ПОДАЄ ЦІНИ СВОЇХ НОВИХ АВТІВ.

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 30. падолиста. — Фордова Моторова Ко. подала нині до публичного відома ціни нових моделів, що вийдуть незадовго та будуть уже доставлятися в січни. Ціни ріжних моделів викосять від 385 долярів до 570 долярів.

Підприємство сподіється випускати по тисячу автів у день.

ДЕРЖАВНІ СВІДКИ НЕ ХОЧУТЬ СВІДЧИТИ. ЯК ТРЕБА ПРОКУРАТОРОВИ.

МЕЙЗ ЛЕНДИНҐ, Ню Джерзі, 30. падолиста. — На нинішній сесії розправи проти пані Марґарети Ліліендал та Вилиса Біча, обжалованих за вбийство мужа обжалованої, прокураторія поставила кількох свідків, що мали зізнати, що вони бачили Біча недалеко від місця злочину в час злочину. Свідки однак не зізнавали так, як прокуратор сподівався. Вони звичайно заявляли тільки, що вони бачили чоловіка, подібного до Біча.

Се так обурило прокуратора, що він заповів процес проти сих свідків а навіть одного з них казав задержати для слідства, чи не бачилися з ним представники обжалованих.

ПЯНІ ПОЛІСМЕНИ УРЯДЖУЮТЬ СОБІ СТРІЛЯНИНУ.

НЮ ЙОРК, 30. падолиста. — Міські полісмени Джеймз Брейді та Джан Ровч, підпивши собі добре, та відтак посварившися за якусь справу, виняли з кишень на вулиці свої службові револьвери та стали до себе стріляти. Хоча се було в ночи, на вулиці ще було богато людий. Люди кинулися на втечу. Ровч дістав легку рану від кулі Брейді. Остаточно обох відставлено на поліцію.

ЛІНЧ МУРИНА.

ДЖЕНКИНС, Кентакі, 30. падолиста. — Громада білих людий злінчувала тут 35-літного Мурина Леонарда Вудса, який мав убити формана вуглевої компанії в Верджінії. Лінчівниками мали бути майже виключно мешканці стейту Верджінії, які перейшли стейтову границю навмисно на те, щоби половнити лінч у другому стейті.

ІТАЛІЄЦЬ ВИСКАЗУЄ ЖАЛЬ, ЩО КУЛЯ НЕ ТРАФИЛА МУССОЛІНІЯ.

ВІТЕРБО, Італія, 29. падолиста. — В часі публичної демонстрації в честь Муссолінія, яку устроєно на памятку, що Муссолінія не убила куля, вистрілена божевільною жінкою у 1925 р., висказав Італієць Вінценцо Зіґротті свій жаль, що сей атентат не вдався.

За се поставлено його сейчас перед суд. Патріотичний суддя засудив Зіґроттія на рік кpимiналу й заплачення 1000 лірів кари.

ПОТАЙНИЙ ДЕСТИЛЯТОР ГОРІВКИ ЗАПЛАТИВ 339,000 МАРОК ГРИВНИ.

ТРЕВЕС, Прусія, 29. падолиста. — Фабрикант горівки, Губерт, заплатив 339,000 марок кари (около $85,000) за потайний виріб горівки. Йому полишено до вибору: заплатити згадану кару, або відсидіти 339 днів в арешті.

Є се найвисший вимір кари, на яку засуджено колинебудь потайних фабрикантів горівки.

СТАРАННЯ О ПОМИЛУВАННЯ ДУШИТЕЛЯ ЖІНОК, ИРЛА НЕЛСОНА У ВІННІПЕҐУ.

Оборонець Ирла Нелсона, засудженого недавно у Вінніпеґу на шибеницю за удушення п-ні Емілії Петерсон, приготовляє просьбу до міністра справедливости в Отаві, в якій буде просити о помилування його та заміни смертної кари досмертною вязницею. Оборонець долучить до просьби документи з шпиталю для божевільних в Напа, Каліфорнія, звідки Нелсон втік, як доказ, що він є ненормальний а також фотоґрафічні знимки „Екс-Рей" з його голови, які суд не брав під розваґу підчас його розправи.

Нелсон, як про се говорять, не оказує найменшого зворушення з приводу свого засуду.

ЕЛЄМЕНТАРНІ КАТАСТРОФИ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ.

Союз товариства Червоного Хреста подає таку статистику катастроф від 1. жовтня, 1925. року до 1. жовтня, 1926. року. В Африці 17; в північній Америці 37; в центр. Америці 11, в півн. Америці 13, в Азії 46, а Европі 126, на Океані 20. З цього 24 землетрусів, 2 вульканічні вибухи, 97 повіней, 74 буревіїв і ураґанів, 9 посух, 19 пожеж, 9 голодових пошестей, 3 ледозвали, 16 налетів саранчі. За останній рік усі ці нещастя зросли у троє!

Землетруси, повіни, градобиття, ураґани і т. д. не заощадили і світовою війною до краю знищеної Галицької України.

Страшні в своїх наслідках хмароломи з бурями навістили галицьку землю в днях 31 серпня та 1 і 2 вересня ц. р. Більш 500 сіл знайшлося під водою розлитих рік і річок. Кількадесять осіб знайшло смерть в каламутних водах повені, багато тисяч людей остало без хати і хліба.

Повінь наробила шкоди на десятки міліонів золотих.

ЧИ ЕСПАНЦІ Є ЕВРОПЕЙЦЯМИ.

На цю тему написав німецький фільозоф ґраф Герман Кайзерлінґ статтю в мадридській „Revista de Occidentale". В мікрокозмі, котрий називається Европа, є два краї неевропейські: Росія й Еспанія. По правді Еспанія належить до Африки. Коли перейти з Франції через Піренеї, переходиться з країни садів і парків у пустинну країну, а що в Еспанії не є пустинею, то степ і оаза. Еспанська культура є примітивної старини: ще й нині еспанські пастухи варять, як варили колись давно в камінній добі. Еспанія не поступала слідами Европи: почавши від Филипа II. жила відокремлено для себе. Кождий Еспанець — на думку Кайзерлінґа — в повному слова значінні: Африканець.

СТРАЙК У ГАРЕМІ.

На дворі магараджі Дурбара (середня Індія) вибухнув ґенеральний страйк. Магараджа Дурбар є дуже богатий, тому, як справжній син Сходу, не жалував великих грошей на уладження величавого гарему. Підчас побуту в Европі звербував іще собі до гарему багато найліпших танцюристок. Уладжував танці й торжества, на яких на всякий спосіб танечниці мусіли забавляти гостей. Але одного дня танечниці зажадали від магараджі більшої платні. Колиж магараджа відмовив їм, танечниці на однім святі відмовились танцювати, або технічно сказати: проголосили страйк. Так індійський магараджа крім европейських танечниць мав і небувалу досі новість у гаремі: страйк.

РЕКОРДИ.

В Араді (Мадярщина) відбулись ориґінальні мячеві змагання між двома дружинами глухонімих; були це перші такі змагання, підчас яких публика не висловлювала свого обурення або вдоволення виrуками.

У Варшаві відкрили недавно, що якийсь Шльойма Гасфельд вязнив 7 літ свого сина в комірці. Коли його добули звідти і перевезли до шпиталя, він помер після 50-денного лікування. Цей рекорд вязниці у власній хаті перевищив польський господар Беднарчик з Кезмарку, що держав свого 16-літнього сина у хліві... 12 літ. Син утратив там мову і збожеволів. Батько дістав за це лише... 4 місяці вязниці!

ЗАКОРДОННЕ УСТАТКУВАННЯ ДЛЯ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

Заступник головного інж. Дніпрельстану Ротерт подав до відома, що останнім часом значно поліпшилася справа з одержанням закордонних замовлень для будівництва. За останні два тижні прибуло 200 ваґонів американського устаткування й одержано відомости, що через кордон вже пройшло 70 ваґонів з устаткуванням для Дніпрельстану з Німеччини. Одержання цих замовлень дає можливість значно прискорити хід робіт на будівництві.

ПОЛЯКИ УСУВАЮТЬ СЕСТРИ МОНАХИНІ ВІД ДОГЛЯДУ ХОРИХ ПО ШПИТАЛЯХ.

З варшавського військового „Уяздовського" шпиталю військова влада усунула сестер милосердя, монашок „Родини Марії", й замінила їх світськими сестрами. Цей факт викликав в ендецькій пресі ґвалт; вона каже, що шпиталь заповнюється сектантками.

З цього приводу в „Ґлосі Правди" п. Вельопольска дає жахливу картину того, як поводяться ці „сестри милосердя" в ріжних шпиталях. Вони, в свойому релігійному фанатизмі тероризують не тільки хорих, але й лікарів.

В одному з шпиталів Познанщини сестри „Ельжбєтанки" не допустили лікаря зробити „цісареве січення" якійсь нещасній жінці, поки не прийде ксьондз охрестити дитину, що ще не народилася. Ксьондз хрестив цю дитину шприцею в утробі матері!

Це факт!

Особливо тероризують фанатички-сестри хорих не римо-католиків, приневолюючи їх до зміни релігії.

Такого морального насилля допустилися сестри над бувшим старшиною армії УНР в одному з шпиталів у Закопаному, напередодні його смерти від сухіт.

Жахливі річі оповідають і про „сестер" у притулках, де „виховуються" наші українські сироти, жертви війни.

СТРУНКУ СТАТЬ ЗАВДЯЧУЄ МОРКВІ.

Питання, як найпевніще і без найменшого болю можна осягнути струнку стать, не дає спокою жінкам на яві і в сні. Корінна Ґріфіт, артистка Ферст Нейшенел, звісна передовсім своєю стрункою статтю, сказала цікавим, що стать цю завдячує виключно дієті, бо вона не їсть багато, але за те лише поживні страви. Та передовсім переконалася, що до вдержання стрункої статті помагає надівсе сира морква. Тому їсть щодня кілька сирих морков. Иньший інтервювер звернувся з подібним питанням до 17-літньої „зорі" Парамавту: Бетті Бронсон. Сімнайцятьлітка відповіла гордо, що вона ще має час думати, як задержати струнку лінію, але гадає, що найліпше для тої цілі є їсти сирі, нецукровані цитрини. Як їй треба буде колись, то попробує такої дієти.

ЖІНКИ НЕ ХОЧУТЬ ХОДИТИ В ШТАНАХ.

На пророцтво письменника Бут-Теркінґтена, що жіночий одяг за 50 літ буде зовсім похожий на мужеський та що жінка ходитиме в штанах, одна Француженка розписала анкету, в якій взяли теж участь визначні Американки, що перебувають переходово у Франції. Вислід анкети для „пророка" не є корисний. Найрішучіщу відповідь дала Мейрі Пікфорд ,яка сказала, що годі й подумати, аби жінки були такі глупі та красу своїх ніг ховали в штанах.

КОНФЛІКТ МІЖ ПОЛЬСЬКИМ СОЙМОМ А ПІЛСУДСЬКИМ

МІНІСТЕР ЗАЛІЗНИЦЬ ВІДМОВИВ БЕЗПЛАТНОЇ ЇЗДИ ЗАЛІЗНИЦЕЮ ПРЕЗИДЕНТОВИ СОЙМУ РАТАЄВИ.

ВАРШАВА, 30. падолиста. — Конфлікт між розвязаним польським соймом і маршалом Пілсудським заострюється. Причиною сього заострення є відмова міністра залізниць дати безплатний залізничий білет президентови сойму Ратаєви й одному з віцепрезидентів. Після постанов польської конституції, президент сойму як теж і його заступник мають задержати свої уряди, платню й безплатний переїзд усіми залізницями так довго, доки не вибереться їх наслідників. Тепер сталося инакще. Належну платню дають їм дальше, однак відмовили їм безплатного переїзду залізницею. Оба соймові урядовці внесли відклик до президента держави, на який ще досі не одержали відповіди.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ РОЗОРУЖЕНЬ ЗДИВОВАНА ПРОПОЗИЦІЄЮ ЛІТВІНОВА.

ДОМАГАЄТЬСЯ ПОВНОГО РОЗЗБРОЄННЯ НА МОРІ Й СУШІ.

ЖЕНЕВА, 30. падолиста. — Голова совітської делеґації на Конференцію для роззброєнь, Літвінов, здивував своєю пропозицією усіх делеґатів на згаданій Конференції. У своїй пропозиції домагається Літвінов цілковитого усунення усіх військових сил, розвязання армій, скасування усіх воєнних фльот, знищення усіх укріплень, заборони військового вишколу, заперестання усякої мілітарної пропаґанди, позношення воєнних міністерств і ґенеральних штабів.

Також домагається він скликання найдальше у березню (марті) 1928 року конференції, якаб занялася переведенням у життя його пропозицій. На виконання свого пляну домагається Літвінов 4 літнього протягу часу. Свою пропозицію попер Літвінов слідуючою резолюцією: „Озброєні військові сили є оружжям в руках великих держав для гноблення населення у малих краях, а повне скасування зброєнь є одинокою правдивою запорукою забезпеки і недопущення до вибуху війни.

„Зброєння самим своїм істнованням і змаганням до зросту ведуть безсумнівно до озброєного конфлікту між народами".

Догадуються, що одиноким делеґатом, який попре резолюцію Літвінова, буде ґраф Бернсторф, німецький делеґат на згадану Конференцію.

Совітську пропозицію уважають делеґати инших держав лище „мировою бомбою", яка не має ніяких виглядів на здійснення.

В. БРАТІЯНУ НЕ МОЖЕ УТВОРИТИ КОАЛІЦІЙНОГО КАБІНЕТУ.

ПОРУЧИТЬ СЮ ЗАДАЧУ МІНІСТРОВИ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ АБО ПРОВІДНИКОВИ ОПОЗИЦІЇ.

ВІДЕНЬ, 30. падолиста. — Депеші до віденських часописів доносять, що новий премієр, Вінтілля Братіяну, не є в можности утворити коаліційного кабінету. Догадуються, що він поручить се завдання міністрови заграничних справ Тітулеску, або д-рови Дж. Маню, провідникови Народно-Селянської Партії.

ЛИТВА ЧЕКАЄ НА РІШЕННЯ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ПРЕМІЄР ВАЛЬДЕМАРАС ЗАПЕРЕЧУЄ ВИДУМКИ ПРО ПРИГОТОВЛЕННЯ ПОГРОМІВ НА ЛИТВІ.

КОВНО, 30. падолиста. — Литовський премієр Вальдемарас разом з д-ром Завніюсом. давним литовським репрезентантом на засідання Ліґи Націй, вибралися до Женеви, щоби брати участь на засіданнях Ліґи Націй, де будеться обговорювати конфлікт Литви з Польщею. Премієрови Вальдемарасови не удалося досі утворити коаліційного кабінету. Сю справу відложив він на пізніще, по полагоді польсько-литовського спору Ліґою Націй.

Литовське правительство заперечує як „пусті вигадки" усякі чутки про приготовлювання жидівських погромів на Литві й те, що Жиди вислали делеґацію до президента зі скаргою, що Вальдемарас постарався о запевнення помочі Совітів і Німеччини на случай польського нападу на Литву, та обіцяв Німеччині зверкення Мемеля.

НОТА ДО ПОЛЬЩІ — МАНЕВРОМ СТАЛІНЦІВ.

ВИСЛАНО ЇЇ, ЩОБИ ВІДВЕРНУТИ УВАГУ ВІД ВНУТРІШНЬОГО КОНФЛІКТУ У СОВІТСЬКІМ СОЮЗІ.

ВАРШАВА, 30. падолиста. — Польська правительственна телеґрафічна аґенція розіслала урядову заяву, що совітську ноту до Польщі вислано на домагання Сталіна. Зроблено се у тім намірі, щоби відвернути увагу російських мас від того, що діється у самім Союзі, де боротьба між опозицією а Сталінцями розгорілася до крайніх границь, а звернути її на заграничну політику.

ДАНІЯ ЗНОСИТЬ КАВАЛЄРІЮ.

КОПЕНГАҐА, 30. падолиста. — У новім законопроекті краєвої оборони, який внесеться у данськім парляменті, проектується знесення кавалерії. Її заступиться „їдучою піхотою" на конях або біциклях.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на 1. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАГОВОРИЛИ ПРО УКРАЇНУ

Всі американські часописи подають тепер ледви чи не кождого дня відомости про те, що на Великій Україні вибухли заворушення, звернені проти совітської влади та що Москва на разі ті заворушення придушила.

Кореспондент нюйорського часопису „Ди Ню Йорк Таймс", який працює в Румунії, дістав поручення провірити всі ті відомости, що він і зробив. В своїм звіті подає він, що на підставі зізнань свідків, що повтікали з України, можна сконстатувати як правду, що совітський уряд почав натискати дуже сильно на українського селянина, накладаючи на него великі податкові тягарі. І ото українські селяне почали виганяти зі сіл податкових екзекуторів, а навіть і поменші військові відділи червоноармейців, що прийшли секвеструвати селян, за те, що не платять податків, забираючи їм силою збіже і худобу. Через те прийшло до кривавих сутичок між військом а селянством. Як ті вісти дійшли до Москви, вона вислала на Україну більшу скількість війська в виді карних експедицій, які погуляли собі по селах в той спосіб, що декілька сіл спалили, а около 5000 селян вимордували.

Чи якраз так було, годі з певністю твердити. Та вісти ті виглядають на дуже правдоподібні. Сам большевицький уряд признається отверто до цего, що комуністи не можуть дати собі ради з селом. Особливо впертим супроти большевицької влади оказався український мужик. Сам Троцький виразно підчеркнув, що комунізм котиться в діл в совітській державі тому, що його веде за ніс мужик, точнійше: кулак, себто сільський багатир. І це відома річ, що совітам найтяще покорити українського селянина та що цей селянин проти большевицької влади вже від давна раз-у-раз бунтується.

Та дивне те, чому це якраз тепер заговорили світові часописи про повстання на Україні та українського селянина. Чому це тепер підносять вони, що на Україні два націоналістичні табори: один за федерацією з Польщею, а другий самостійницький, що домагається повної самостійности України. Чому це якраз тепер ті самі американські ґазети, яким через горло ще й досі не проходить назва Україна, а тільки „Савт Рошя", пишуть вже про Україну, а не про „Полудневу Росію", не згадуючи навіть про те, що на Україні моглиб бути люде, що захотілиб федерації з Росією. Тепер після них є тільки ті, що хочуть йти з Польщею, або бути самостійними.

Ми, річ ясна, не турбуємося ніякою федерацією, ні з Польщею ні з Москвою, але таке ставлення нашої справи другими свідчить тільки, що в Европі назрівають кові події і комбінації, в яких Україна буде відгравати першу ролю. Через те і так голосно заговорили тепер про Україну.

НЕПОЛАГОДЖЕНІ СПРАВИ

Знову збирається на свої засідання Ліґа Націй. Перед її кождочасними зборами завжди світова преса підносить цілу низку пекучих спірних міжнародних питань, які ждуть на розвязку. Висвітлюються цілі низки питань, що залишились неполагодженими після світової війни, між якими головну ролю відограють питання несправедливого теріторіяльного розмеження европейських держав та гноблення національних меньшостей, або цілих націй другими.

Все те становить вибуховий матеріял, який може в кожньому часі спричинити нову світову війну. Через те кожна держава поспішно готується до тої нової світової війни. Озброюються майже всі держави континенту й навіть Америка. В шаленому збільшенню своїх мілітарних сил ріжні держави вже далеко перегнали те, що було перед Великою Війною. Кожне правительство кричить про мир, голосить необхідність обеззброєння, а само напружує всі сили, щоб як найміцнійше озброїтися. На цьому полі йдуть шалені перегони й кожна держава хоче стати сильніщою від своїх сусідів та инших можливих ворогів.

Крім озброєння кожна держава шукає собі ще спільників. Для того підписуються ріжні мілітарні „дефензивні" договори ніби то для забезпечення миру, а на ділі для війни й лише для неї. Колиб ті держави не думали воювати, то для них вистарчилиби торговельні договори, а то тепер про торговельні договори меньше говорять, а більш про мілітарні.

Над Европою повис дух кривавого бога Марса. Він чекає лише свойого часу, коли почнеться для нього кривавий бенкет. Навіть ті, що збробться, здригаються від його кривавого обличчя й ніби то роблять всі можливі заходи, щоби врятувати себе від війни. А між тим далі збробться і збробться. Кажуть, що бувають такі моменти, коли самі гармати починають стріляти, як що вони наладовані. Здається на такій межі тепер стоїть Европа. Можливо пощастить відтягнути отой кривавий пир на рік, на два чи більше, але до нього прийде, як що не будуть усунуті ті причини, що тепер провокують Европу до озброєння та заключування ріжних військових договорів окремими державами чи цілими групами, щоби мати собі мілітарних союзників.

Одним з головних чинників, що викликують загрозу війни, є верзальський договір, який полишив сотки невиясненених питань, або залагоджених не по справедливости, а лише спираючись на силу переможців. Але саме того рода держави переможці та їх васалі, як Польща, Румунія, Югославія не хочуть змінити ні на одну йоту. Вони знають, що коли лише заквестіонують цей договір в одному найменьшому питанню, то тоді стане на чергу дня вся та маса питань, які він не полагодив, або вирішив на основі перемоги грубої сили, а не сили права та справедливости. Тоді в першу чергу довелось би знову перекроювати мапу Европи. Звичайно ліпше булоб перекроювати її шляхом договірним, ніж шляхом збройним, до чого пізнійше чи ранійше неминуче прийде.

Серед тих несправедливостей верзальського договору, що увесь час підміновують порохом мир в Европі, не послідне місце займає українська справа. Але досі від неї відмахувалися ріжні дипльомати та політики, вважаючи її не так то дуже актуальною. Це тому, що за плечима українського народу немає свого дійсного національного уряду на жадному клаптикові своеї рідної землі, який мігби вивести справу свого народу перед міжнародне форум. Це одначе лише відрочує українську справу до того часу, коли при відповідних обставинах вона знову стане у всій своїй величі. Бо сорок-міліонового народу, що пробудився до національно-державної боротьби, ніякими кайданами не скуєш. Прийде час і він знов стане перед здивованою Европою в своїй кривавій жорстокій боротьбі. Незалежно від того чи будуть полагоджені всі европейські суперечности й усунуті причини до війни, одна лише українська справа може викликати світову катастрофу, коли вона не буде полагоджена відповідно прагненню українського народа. На шляху осягнення сього національного ідеалу ми зробили величезний поступ. Коли перед світовою війною в 1914 році ми були для всього світа майже незнаним народом, то тепер ми маємо традицію десятилітньої кривавої героїчної боротьби за свою державність. Тепер вже немає закутинка земської кулі, деб не знано було, що в Европі істнує великий український нарід, який бореться за свою державу.

Отже при кожнім міжнароднім конфлікті в Европі всі наші вороги, чи приятелі, чи ті противники, які через українську землю будуть боротися самі між собою, мусітимуть рахуватися з істнуванням українського народу та з його прагненнями. Відповідно свойому завданню, вони будуть або підпирати нашу національно-державну боротьбу, або будуть боротися проти неї. Зіґнорувати українського народу ніхто тепер вже не зможе. Кожен, що буде в новім світовім конфлікті звязаний з такою комбінацією, в яку входять і українські землі, мусить бути або нашим ворогом, або приятелем. Українська справа мусить стати актуальною в Европі при перших вибухах гармат в новій світовій війні, до якої Европа нестримно йде. Обективно кажучи, для Українців ліпше, щоби до того прийшло пізнійше. Перед нами ще багато завдань, ще багато неприготованих сил, бо саме тепер йде велика робота серед нашого народу у творенню дійсних підвалин української держави. Тому, коли в Европі не прийде скоро до міжнародного конфлікту, то це буде лише на користь українському народові, бо він буде мати більше часу на свою підготовку. А коли вже наш нарід буде готовий до нової боротьби за свою державність, то тоді він навіть сам, власними силами підніметься до неї й вирішить назавжди неполагоджену справу сорок-міліонового европейського народу, утворивши на всіх своїх землях свою власну державу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КРИТИКА А РОБОТА.

Що в Ню Йорку здавна не йде, як повинсо йти, се вже й воробці знають. Назбиралося тут стільки хабазя на народній ниві, що деяких людий аж розпука бере, чи вдасться щирим людям се хабазя виполоти. А хто надію втратить, той, звичайно, хабазя полоти не стане, але стає з тими, що те хабазя розсівають.

Розсілося те хабазя в неодній нашій народній інституції. Зборів не скликується цілими роками. Звітів не здається. Людий, що домагаються звітів або зборів, лається або навіть побивається хуліґанським способом. Гроший на допомогу старому краєви не збирається, а як збирається, то передержується в себе, а відтак виступається проти других, які чесно гроші збирають та їх до краю на час висилають. Сими й подібними способами закопується одну орґасізацію за другою. Засипляє робота, вмирають орґанізації, лишаються трупи, що смердять на всю Америку, а деколи то ціла орґанізація пропаде без сліду, немовби камінь у море вкинув.

Що се все треба критикувати, сього ніхто не заперечить. Треба критикувати, витягати на верх сих усіх народних шкідників, бо інакше народна нива зовсім занечиститься, а кукіль головня, терня, перстенець вибє усе здорове збіже. Треба критикувати, треба боротися проти хабазя, треба стреміти до уздоровлення народних орґанізацій. Треба викинути с народних шкідників, бо інакше й подвіря буряном заросте. Треба старатися уздоровити народні орґанізації через викинення з них злодіїв, крикачів, громилів, які народні гроші рахують без публичної контролі та палкою побивають тих, що домагаються народного рахунку. Треба привернути назад права народови в народних інституціях, які народ своїми руками й коштами будував. Словом, треба критики, але й треба рівночасно роботи.

Ся робота в Ню Йорку власне тепер уже йде. Я тому про се пишу, бо люди зпоза Ню Йорку часто думають, що в Ню Йорку тільки й роблять, що чужими домами без народної контролі заряджують, що гроші на інвалідів збирають та інвалідам не відсилають, але в свої кишені пхають. Най знають і поза Ню Йорком люди, що в нас є й живі орґанізації, які живуть справдішним народним життем, у яких нарід править, у яких нарід робить, жертви збирає й жертви відсилає, в яких признається засади народної управи.

Від коли в Ню Йорку кинулася та правдива орґанізаційна робота, від тоді ті, що заряджують ріжними товариствами без народної контролі, ті, що збирають гроші, але їх не відсилають, сі розбиваючі народних орґанізацій та гробокопателі народних інституцій попали в такий страх, що стали збиратися в Ню Йорку видавати ґазету для оборони своїх інтересів.

Яка се буде ґазета, можна знати з гори. Ґазета, що має на ціли не будувати, але обороняти тих, що народну роботу руйнують, мусить жити тільки критикою й лайкою. Вона не буде показувати, що її ґрупа доброго зробила, але чого противна ґрупа не зробила. Вона буде жити тільки тим, що буде показувати недостачі, а показувати їх буде не на те, аби їх лічити, але на те, аби за них винити других. Вона буде тільки й робити, що хвалити якраз тих, що народну роботу розбивають. Під небеса буде вихваляти тих, що нарід розбивають і гуртуватися не дають. Се мусить бути ґазета нікчемних підлизайків, для яких усе, що зроблять грошедавці, є добре, а все, що зроблять другі, зле.

Словом, се мусить бути Руський Селянин в Америці. Хто не знає старокраєвого Руського Селянина? Яке то розумне було пулятко. Лиш що народилося, а вже стало нарід обороняти перед панами, що нарід розбивають і на роздорожжа ведуть. Як там лаяли українських письменників, українських кооператорів, політиків, а як вихваляли польських панів і їх прислужників. Про кривди українських селян у тім Руськім Селянині не було слова. Всі кривди робили буцімто нашому народови ті, що нарід орґанізували. Пани з Руського Селянина кричали, що Франки, Павлики, Будзиновські нарід розбивають, бо таким криком сі пани сподівалися відвернути увагу народа від того розбишацтва, які над народом доконували ті великі пани, що з нашого народа добро грабили, а панам з Руського Селянина охлапи кидали.

Сей Руський Селянин ще й досі стоїть у памяти всіх тямучих Українців. І як появиться серед нас якась нова ґазета, що тільки критикує, що тільки лає, що тільки показує хиби, що тільки вихвалює себе, яка то вона розумна, то тільки разів нашим людям нагадується сей Руський Селянин. До такого новомодного Руського Селянина наймуть деколи якогось зломаного політика, що на старість є бачить уже можности заробити собі хліба чесним трудом, як тільки через продажу себе якій релігійній секті або якійсь ґрупці таких „політиків", що захоплюють народну інституцію в свої руки, а відтак того народа туди не пускають. Такий чоловік частенько в приступі щирости скаже вам, що він не вірить у релігію, яку проповідує, признається перед приятелями, що люди, яким він став служити, є розбивачі й громили, але він бідний, старий, инчого виходу не має. Казали, що й Демянчук, редактор Руського Селянина, таке мав говорити в тіснім кружку знакомих.

Я нагадую історію з Руським Селянином на те, аби давниною помогти нашим людям розглянутися в біжучих подіях. А по друге на те, аби показати, що як критика Руського Селянина не принесла нашому народови ніякої користи, так не принесе видаванне новомодних Руських Селянинів. Хто хоче справді щиро помагати нашому народови в Ню Йорку, то певно дорога до сього не лежить через критику й лайку. Дорога до поправи проста: Треба постаратися, аби дім бувшого У. Н. Комітету пішов під народну контролю та щоби його продано, а гроші відослано до старого краю для жертв війни, бо прецінь „руські селяни" в Америці не є жертвами війни. Треба зробити так, аби в Народнім Домі відбувалися правильні, порядно ведені збори. Треба постаратися, щоби всі жертви, зібрані на ріжні старокраєві справи, були зраховані та сейчас вислані до старого краю. Треба усунути від проводу тих людий, що розбивають орґанізації своїми криками, а дати туди людий, що працюють та гуртують. Дорога проста й ясна.

Певна річ, що „старі політики" не здадуться без боротьби. Але най не гадають вони, що їм видаванне „Руського Селянина" поможе. Нарід своїх прав не забуде. Найдеться спосіб на те, щоби нарід здобув своє право. Миж не під Польщею живемо.

Тимко Мілещук, Ню Йорк.

В. Будзиновський.

PRAWEM I LEWEM.

(11)

(Докінчення).

Послідне домаганнє дуже важне і на той час більше як сміле. Домаганнє окремих писарів для трех українських воєводств було чимсь більшим, як обезпеченнєм прав української мови в державнім урядованню. Коли всякі письма з королівської канцелярії до всіх укр. земель мусять бути підписані окремими урядниками сих земель, коли без їх підписів ніякий королівський декрет чи універсал не має ваги; коли ті урядники судово відповідають за законність підписаних ними документів—то тепер сих урядників зроблено міністрами дотичних земель держави та що всі справи заступлених ними земель є виняті з під влади загальнодержавних міністрів. Як би король підписав і заприсяг таку конституцію, то се значило би, що воєводства, для яких сі писарі установлені, є окремою від прочих країв Польщі правнодержавною областю: висшою від поодинокого воєводства, низшою від цілком окремої й суверенної держави. Велике правнодержавне значіннє мали невинні про око слова, додані до згаданої постанови, а саме, що тих писарів для українських воєводів оплачує король, але як **„писарів Литви"!** Сі слова, як би були королем приняті і заприсяжені, були би три українські воєводства відорвали від Польщі і злучили назад з Литвою, як се було до 1569 р.

Проєкт конституції переповідженої тут коротко, підписав Василь Семашко на Добратині, хорунжий Волинської землі, на той час маршалок Волинського воєводства.

Католицька шляхта станула збитою лавою проти всіх домагань некатоликів і між обома сторонами прийшло до війни. Отаманом революційного війска став краківський воєвода Зебжидовскі і тому сю революцію Поляки звуть „рокош Зебжидовскєго". Обіцянкою масних надань король підкупив найзначнійших Поляків між бунтованими шляхтичами, так що вони зі своїми війсками перейшли на його сторону. Під напором величезних королівських війск, решта збунтованих уступила. На рік вони знов згуртувалися і війна розпочалася наново. Остаточно королівська партія під гетьманом Жулкевским розбила революційну армію в липни 1607 під Ґузовом.

Сей бунт був послідною національною революцією перед роком 1648. Цілею революції не було відірваннє українських земель від Польщі і Литви, лише злука з Литвою давних українських земель Литви, обезпеченнє прав української мови в уряді, та обезпеченнє прав української церкви: в Галичині в рамах Польщі, на Волині, Київщині та Поділю в рамах Литви. Не поталанило.

Всі наведені, з польських історичних жерел виписані факти вчать нас, чому то в історичній Польщі українство мало таку слабу відпорну силу проти польонізаційної роботи католицької шляхти, та чому в Західній Україні майже цілком спольщилися міста, верховна верства суспільности і — душа народу.

Коли всякий — карний, цивільний, религійний чи політичний спір рішався не правом, не судом, а шаблею, то побіда все була по тій стороні, по котрій було більше шляхоцьких (!) шабель. В міру, як число українських шабель маліло, і на українських землях Польщі росло число шабель польської шляхти, корчилося право Українців, зменшався їх стан посідання і проби відвоювати свої права щораз частійше кінчилися невдачею.

Польщеннє шляхоцького стану найскорше розпочалося в Галичині, бо вже король Польщі Казимір, будучи якийсь час одночасно князем Галичини, деякі княжі землі і поконфісковані боярські подарував був польским шляхтичам. По дефінітивнім прилученню Галичини і решти України до Польщі княжі землі (в Галичині половина всеї землі) стали королівщинами. Ті королівщини, королі роздавали і винарендовували польським шляхтичам, або вивіновували ними староства, роблячи старостами польських вельмож. Аґресивність єзуїтського католицтва, що послугувалася головно мішаними подружами, переносила великанські маєтки Українців у руки польської шляхти і самих Українців перетягала на католицтво — тоді національно-польське. Польонізацію шляхоцького стану доповняли конфіскати українських маєтків по кождій участи української шляхти в невдачних українських бунтах. Ось причини постійного зменшування числа українських шабель і української сили в Польщі.

Число українських шабель росло тільки на Подніпровю, де з народу виринув козачий стан. Коли з козацтвом Східної України зіллялися останки української шляхти, тоді козацькі шаблі розпочали правуватися і під проводом Хмельницького довели до великого процесу з Польщею. Не мож було „правем", то правувались і виграли „левем".

ЯК ОРҐАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Повідомляється усіх громадян Патерсону і околиці, що заходом злучених укр. Товариств в Патерсон, Н. Дж., відбудеться **ВІЧЕ** в справі несення помочі братам, потерпівшим від повени, в неділю, 4-го грудня, о годині 3-ій пополудни в німецькій гали St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. 280

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1928 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 30-го падолиста: Від. 247 (2 п.), 316 (2 п.), 324, 326, 336 (2 п.), 361 (2 п.), 363, 364 (2 п.), 367 (2 п.), 371, 388.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ
(За місяць падолист, 1927).

ПРИХІД:

1) З перенесення		$1,416.57
2) Прихід в падолисті		8,615.52
Разом		$10,032.09

РОЗХІД:

а) ВИСИЛКА ДО КРАЮ (двома наворотами):		
1) Для потерпівших від повені	$7,000.00	
2) Інваліди (по половині на допомогу інвалідам і Дім Інвалідів)	700.00	
3) Рідна Школа	800.00	
4) Політичні вязні	300.00	
5) Тов. „Просвіта" у Львові	160.00	
6) Краєва преса	125.00	
7) Реміснича Бурса у Львові	100.00	
8) Сироти	100.00	
9) Письменникам	50.00	
10) Тов. „Луг" у Львові	50.00	
11) На будову Захисту для Письменників	50.00	
12) На революційний фонд	50.00	
13) Допомога Т. Ольшанському на Кубі	25.00	
14) Кошта подвійної висилки і письм з телеґрафічною оплатою посилки для жертв повені	87.35	$9,597.35
б) Кошта вдержання канцелярії		30.00
в) Кошта дороги		15.00
Разом		$9,642.35

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в падолисті 1927	$10,032.09
Розхід	9,642.35
Остає в касі Обєднання з кінцем падолиста	$ 389.74

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

З українського життя в Америці.

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Свято Першого Падолиста.

Мені як придніпрянському Українцеви не дає душа спокою до тої міри, що я змушений взяти за перо і написати хоч кілька слів про те враження, якого я дізнав в нашій громаді, коли був на святі Першого Падолиста.

Свято влаштовано заходами тутешньої української гр.-кат. парохії, а запрошено на него як головного бесідника д-ра Л. Мишугу. На свято прибуло багато гостей з околиці: з Террівил, Бристоль, Ансонії і Гартфорд. Українська галя була заповнена своїми і чужими.

Свято відчинив гром. Настин, вказуючи на значіння цего свята, яке ми зібралися відсвяткувати, подібно до всіх других українських громад в Америці. Діточий хор під проводом дякоучителя гром. Ягелли відспівав пісню „Боже Великий Єдиний, нам Україну спаси". Слухаючи тої молитви наших діточок, не знати було, чи разом з ними молитися, чи плакати, чи веселитися, бо коли діти, що виросли тут на американській землі, так гарячо моляться за нашу обездолену Неньку Україну, то хиба муситься повірити, що та медом і молоком текуча країна наших славних козаків зацвите ще на волі і на волі, як казав наш Батько Тарас, помоляться ще невольничі діти.

Пісня та так зворушила одного з моїх придніпрянських братів, що він виняв з кишені $5 і передав дітям в дарунку за їх прекрасний спів.

В дальший части програми забрав слово гість др. Мишуга. Бесідник переніс нас всіх під соломяні стріхи наших рідних сіл та переповів всі ті болі і радощі, що звязані з давною і теперішньою боротьбою за наше національне визволення. Неодному стало тепер ясним не одне важке питанне, що давило його душу, неодного опустив сумнів щодо можливости нашої побіди. Бесідник вказав рівнож на той великий поступ, який зробив наш нарід в краю і наш український робітник в Америці. А поступ той пізнати по тім, що наш чоловік не хоче довше бути рабом, не хоче терпіти на собі ніяких кайдан і бореться проти поневолення своєї совісти, бореться о свої національні права проти всіх ворогів, звідки би вони не виходили.

Світлі падолистові дні з 1918 року викресали в нашім народі надзвичайну силу, завдяки якій наш нарід далі не піддається і далі зводить важку боротьбу з ворогами. Бесідник представив нам положення на західно-українських землях і на Великій Україні, а вся бесіда була переповнена вірою, що кров героїв не була даром пролята, бо на згоєній ними землі мов з попелу фенікс — піднімається на наших очах відроджена українська держава, яка в скорому часі скаже ще своє остаточне слово.

Гром. В. Палюх, що володіє прекрасним барітоновим голосом, відспівав дві пісні Лисенка, які припали публиці надзвичайно до вподоби.

Мішаний хор вивязався завдяки трудам дякоучителя п. Ягелли дуже гарно зі свого завдання. Милими голосочками відспівано богато таких пісень, яких ще в нашій громаді не співано, як „Гей Ви стрільці Січовії" і другі. Тутешній парох о. Кульматицький, який доложив чимало труду до цего свята і який відправив в церкві того самого дня панахиду за поляглих героїв, забрав слово і присвятив його памяти наших інвалідів в краю. По його патріотичній промові переведено на галі між присутними збірку на допомогу інвалідам.

По тім говорив ще др. Мишуга, звертаючися головно до тутешньої тут родженої молоді подаючи їй аргументи на те, що вона повинна бути горда, що походить зі славного українського роду.

Свято закінчено відспіванем національного гимну.

Іван Прокопенко.

—о—

НЮ ЙОРК, Н. И.

Українська Народна Школа на Чотирнайцятій улиці береться до праці.

Дня 16-го сього місяця відбулися збори родичів дітей Української Народної Школи, котра міститься в галі української православної громади на 14 улиці. На тих зборах рішено много важних справ, як фінансовання школи, платня учителів і т. п. На зборах вибрано також новий Уряд Шкільний на рік 1927—1928, до котрого ввійшли:

Михайло Жуковський, голова; Антін Куцик, заст. голови; Микола Ґула, фін. писар; Іван Хитрик, скарбник; Петро Редчук, заст. скарбника; Ілія Шкварок, рекордовий писар; Павло Боднар, заступник писаря. Контрольна комісія: Стефан Бриґідир, Анна Тураш, Павліна Бобисюк.

Головні ухвали, котрі запали на цих зборах, є слідуючі:

Рішено обєднати всіх Українців, що мешкають у Ню Йорку, в одну шкільну громаду. Шкільному Урядови поручено випрацювати шкільний статут, котрий солідаризувався би з Головним Статутом Обєднання, відносно Української Школи в Злучених Державах. Постановлено теж видати заклик до всіх Українців у місті Ню Йорку, щоби вони запізнались з нашою школою. При кінці ухвалено дати діточий концерт, дня 4-го грудня сього року. Підготовку й вироблення програми концерту припоручено панам учителям Стеткевичови і Мостенському.

Ухвалено запросити на цей концерт редактора Ревюка, аби дав відчит про школу.

На закінчення візвав Шкільний Уряд і родичів до солідної праці для добра школи, закінчуючи словами, що в школі лежить не тільки будучність наших дітей, але цілого українського народу. На тім замкнено збори, о годині 10.30 в ночі.

За Уряд Української Народної Школи на 14 Улиці у Ню Йорку:

Михайло Жуковський, голова;
Ілія Шкварок, писар рекорд.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

В память відродження української державности.

Українська Громада в Гемтремк, Миш., у злуці з українськими товариствами і братствами святкувала 6. падолиста память Української Державности і память погибших за волю Неньки України героїв. День 6-го падолиста був тому для нас днем великого торжества. В сей день гемтремська громада дала доказ своєї солідарности і національного обєднання. О годині 10 рано о. С. Побуцький відправив торжественну Службу Божу, а по відправі вирушили всі походом з процесією на площу коло Української Хати, де була уладжена могила. При могилі відправив о. Побуцький панахиду за погибших героїв, що поклали свої голови за волю свого народу. По панахиді о. Побуцький промовив до зібраних і пояснив значіння сего дня. Відтак представники товариств і братств зложили замісць вінка на могилу грошеві датки на рідний край: Товариство Згода, відділ 20. У. Н. С. $25.00; Товариство Маркіяна Шашкевича, відділ 94. У. Н. С., $20; Демократична Січ з Норт Детройт $5.00; Самостійне Братство св. Михаїла $5.00. О годині 7-мій вечером в Українській Хаті розпочалася друга часть святочного дня концертом, влаштованим стараннем тов. ім. І. Котляревського під диригентурою п. А. Стисловського. На сцені видніє образ, що представляв Голгофту України. Відтак о. Побуцький отворив короткими словами сю торжественну хвилю, а хор тов. ім. І. Котляревського відспівав „Гей на доли та на горі". Були ще хоральні точки співу на переміну з деклямаціями, які вийшли добре.

Відчит виголосив теперішній щойно прибувший до нас учитель п. Роман Пристай, бувший Січовий Стрілець У. Г. А. Коротко переповів події нашої визвольної борби в Галичині, а навязуючи до відносин, які сьогодня панують між нашими іміґрантами в Америці, взивав всіх до єдности, бо в єдности сила. Хор тов. ім. І. Котляревського своїми співами і деклямаціями дальше підносив артистичну вартість святочного концерту. Кінцеве слово сказав др. А. Т. Кібзей. В своїй добре обдуманій бесіді др. Кібзей підніс, що нам треба скріпити старий край морально і матеріяльно, а тим вдаримо наших ворогів найсильнійше. Перш за все нам треба згоди та обєднання на іміґрації і ми повинні стреміти до цего.

Програма концерту була велика і богата. Хор завдяки трудам п. А. Стисловського мимо ріжних перепон вивязався зі свого завдання добре, за що публика нагородила його щедро оплесками. Співаки наші, треба признати, неструдимі в праці і ніколи не відмовляються від участи там, де ходить о нардну освіту та о добро нашої іміґрації.

Чистий дохід з концерту призначено на край і розділено на три части: на інвалідів $35, на сироти по інвалідах $30, а на політичних вязнів $30. Разом робить $95, які вислано до краю через Обєднання в Филаделфії.

Іван Крупка, парох. секр.

ІСТОН, ПА.

Падолистове Свято.

За приміром инших громад відсвяткували також і громадяне в Істон, Па., наше національне свято, звісне п. н. Падолистового Свята. Сього дня відправив наш парох, о. Кутський панахиду за поляглих Героїв Західної України і виголосив принагідну промову. По панахиді пішли зібрані у церкві громадяне до парохіяльної галі, де розпочалося святочне віче. Головою віча вибрано гр. Сагатия, який попросив на секретарів гр. М. Підгайного і гр. Колодруба. Опісля покликано на першого бесідника гр. Гр. Пипюка з Алентавн. Гр. Пипюк попросив усіх присутних встати з місць і тим віддати пошану поляглим за свободу Зах. України Героям. Потім згадав бесідник, як наш нарід воскрес по 500-літній неволі й взявши меч у руки, пішов до бою зі своїм відвічним ворогом-Ляхом, взявши собі за вожда покійного Дмитра Вітовського. І сталося чудо. Давне українське місто Львів, яке Поляки старалися спольщити, несподівано скинуло з себе ляцьке покривало, а на ратуші став повівати синьо-жовтий прапор, затknений там молодим героєм, Панківським. Цілий Львів приняв український вигляд. По вулицях міста держала порядок українська армія, телеграф, телефон, почта й залізниця найшлися в руках українського правительства. Українське правительство оголосило рівноправність усіх національностей, що замешкували Галичину. Однак недовго прийшлося панувати Українцям на своїй землі. Прийшла до Галичини озброєна Французька польська армія ґенерала Галера й прогнала босу, голодну, голу і неозброєну українську армію, яка мусіла уступити за Збруч і шукати захисту у своїх братів Придніпрянців.

Другим бесідником був др. В. Клодницький з Шикаґо. Сей бесідник промовляв дві години. Він розповів присутним, як то хижий сук, жадний свіжої крови, запустив свої острі кігті у тіло українського народу й як то розпочався бій на життя й смерть. Буйними річками потекла кровця українських Героїв, з димом пішли галицькі села, майже голими руками боронив український нарід свою прадідну землю. Тисячі трупів залягли побоєвища а другі тисячі полонених заповнили ляцькі кримінали й табори інтернованих. І право, та справедливість мусіли уступити перед брутальною силою о много сильнійшого ворога. Одначе згадка про завзяту боротьбу з ворогом, що розпочалася Першого Падолиста, перейшла у тіло і кість українського народу. Наш нарід не забув і не забуде того дня, коли став бодай на короткий час паном на своїй землі. І тому то день 1. Падолиста став для нас, галицьких Українців, великим національним святом. Згадав теж бесідник про наших двох найбільших ґеніїв посліднього століття, Т. Шевченка й Івана Франка, які доливали оливи, себ-то заохоти до того жару, який розпалив серця нашого народу, додавав йому віри у свої сили й заохоти до боротьби, який то жар вибух повним полумінням у нашім послідним визвольнім бою. Був то страшний і завзятий бік, у якім тисячі наших Героїв наложили своїми головами, а другі тисячі змела страшна пошесть по широких степах Великої України. Одначе ті невдачі не зломлять нашого народу. Чим більше нас Польща угнітає, тим скорше наступить день нашого визволення. Наш нарід зробив такий великий поступ у послідних літах, як жаден инший нарід на світі. Ми самі цілком инакші були 30 або 20 літ тому назад. Коли хто з нас приїздив до Америки, то не записувався Українцем, як се кожний з нас робить тепер, але подавав себе за Австріяка, Ґаліщена, Поляка, Москаля, греко-католика, або що найбільше Русина. А яка до не пізнання зміна тепер. Днесь вже й маленька дитина знає про українську державу, а навіть знає, до якої належить нації. Відтак заохочував др. Клодницький присутних, так старших як і дітей до любови свого народу й своєї славної минувшини, та взивав дітей, щоби ходили до української школи й училися там своєї мови, історії й пісні. Опісля наступила збірка на інвалідів, яка принесла $33.42.

М. Підгайний, М. Колодруб,
секретарі віча.

„Та вже тої Правди, Правди [не зіськати,
„Бо стала та Кривда тепер па-[нувати".

П. Мирний.

ПОДЯКА.

Підписаний складає сердечну подяку Хвальному Урядови У. Н. Союза за уділення йому запомоги з „Запомогового Фонду", в сумі 50 долярів. Рівнож складає підписаний належну подяку місцевому Урядови, що подбав за нього й вистарався йому о запомогу.

Иоаким Орисік,
член 164 від. У. Н. С.
Бервик, Па.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

—o—

ПРОВИДЕНС, Р. АЙ.

Збірка на потерпівших від повені.

В місяцю вересні на зборах тов. ім. Т. Шевченка, від. 73. У. Н. Союза, взято на чергу нарад справу таке великої ваги, як несення помочі для потерпівших від повені на Західній Україні. По короткій дискусії ухвалено одноголосно вибрати комітет, котрий має занятися збиранням жертв і висилкою їх через Обєднання. До комітету ввійшли слідуючі особи: Іван Витязь, Андрій Сидор, Михайло Свідер, Г. Болюх, С. Киндибалюк, А. Дикун,. На початок тов. ім. Т. Шевченка ухвалило дати з каси $5.00. До Савт Провіденс ходили збирати жертви М. Свідер і С. Киндибалюк і зібрали $24.25. Жертвували слідуючі жертводавці: по $2.00: Й. Мартиневич, Н. Храпливий; по 1 дол.: Ол. Настасовський, Н. Костів, С. Киндибалюк, Ф. Свідер, Б. Свідер, І. Крук, С. Омилянчик, Й. Подедворний, Ів. Жарський, А. Белян, К. Ревуцький, Й. Чех, А. Брикович, А. Мельник, Е. Джансон, О. Рекрут, Жд. Голдман; по 50 ц.: Р. Підедворна, М. Пашник, П. Наконіпський, П. Голоднюк, М. Журба; Й. Бекинбах 25 ц.

До Онвіл ходили збирати жертви А. Сидор і Д. Лободяк. Жертвували слідуючі особи: по $2.25 М. Волович; по $2.00: І. Волдман, А. Кересон; по $1.50 М. Витязь; по $1.00: Гр. Болюх, А. Сидор, Г. Бойко, Ів. Витязь, М. Свідер, Г. Дулеба, М. Варчак, І. Осубріян, І. Палій; по 50 центів: С. Шор. — Разом $17.25.

У Норт Провиденс збирав Ів. Витязь. Жертвували по $1.00: К. Печенко, П. Колосовський, А. Дикун, П. Ковальчук, К. Голуб. Зібрано $5.00. З концерту в честь Ів. Франка з 1926 року лишилося було $4.64 ц., котрі залучено на жертви повені.

Разом вислано до Обєднання $56.00.

Усім жертводавцям складаємо сердечну подяку, як також дякуємо всім тим особам, що не жалували свого часу ані труду та занялися так благородним ділом та сповнили там чином свій народній обовязок. Той самий комітет істнує дальше і буде збирати жертви й висилати потерпівшим від повені.

За уряд комітету:
Іван витязь, голова;
Михайло Свідер, секретар;
Андрій Сидор, касієр.

МакАДУ, ПА.

З весілля для потерпівших від повені.

Пересилаю суму $17.20, зібрану п. Ів. Когутом для потерпівших від повені в Галичині. Згадану збірку зібрано на весіллю у п. Василя Граничного.

В короткім часі прилшлеться від македувскої української громади на ту саму ціль більшу суму.

Д. Капітула.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

З балю Українського Кружка жінок на потерпівших від повені.

Кружок Українських Жінок у Борнсайд на поклик Ю. Небора устроїв 16 жовтня баль, з якого увесь дохід призначено для потерпівших від повені у Старім Кkраю. З того балю було чистого доходу $69.42. Кружок Українських Жінок жертвував з каси $25.00. По $5.00 зложили: Ю. Небор і Іван Подгурняк; по $1.00: Ева Зеліско, Юлія Небор. — Разом зібрано $106.42. Хтоби думав, що тут нема більше ніяких товариств крім сього Жіночого Кружка, то дуже ошибався. Є тут ще 2 відділи Союза, мужеський і женський, є тов. Січ, тов. ім. Ів. Франка, й Робітничий Клюб, але до сього часу не подумали вони, щоби занятися збіркою. Правда, Робітничий Клюб взяв участь в балі й жертвував 5 долярів, але решта нічим не причинилась до помочі потерпівшим. Сподіюся, що надумаються й підуть слідами Кружка Українських Жінок.

Ю. Небор.

—o—

МІКІЗРАКС, ПА.

Братство св. Василія Великого, від. 76. Провидіння, засилає $25.00 на потерпівших від повені у старім краю. Гроші шлеться через Обєднання.

За уряд:
Михайло Кіселиця, секр.

—o—

НОРТЕМПТОН, ПА.

Товариство ім. І. Богуна потерпівшим від повені.

Члени тов. ім. Івана Богуна, від. 103, У. Н. Помочі, ухвалили на своїх місячних зборах висигнувати зі своєї каси 10 долярів на потерпівших від повені у старім краю. Гроші післано через Обєднання.

За уряд товариства:
Іван Задубера, голова;
Павло Смолин, касієр;
Іван Гулька, секретар.

—o—

ЧЕСТЕР, ПА.

Товариство ім. Т. Шевченка для потерпівших від повені.

Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156 У. Н. Союза, скликало дня 9 жовтня мітінг, на якім забрав голос тов. Микола Іщук і представив зібраним товаришам справу допомоги потерпівшим від повені в Галичині. Всі одноголосно згодилися виплатити з товариської каси $25.00. Згадані гроші вислано до Обєднання.

Василь Новак.

—o—

ЛИТЛ ФОЛС, Н. Й.

Збірка на Народній Дім в селі Носові, підгаєцького повіту.

Збіркою занялися гр. Анастазія Голіят і гр. Анеля Кифор. Жертви зложили слідуючі доброді: І. Вітенок 10 дол.; Л. Голіят 6 дол.; Д. Кифор 5 дол.; по 1 дол.: Т. Боднар, Т. Стриек, Г. Погарецький, Е. Скібинський, М. Партика, Ю. Корбила, М. Русин, М. Сеньо, І. Коніковыч, І. Стриек, В. Кранішин; М. Павчинський 55 ц.; по 50 ц: М. Кузмак, Розі Ґітман, Анна Річ, Катерина Граблин, М. Гавдида, Марія Кубів, І. Коникович, С. Бринь, І. Кравецький, Н. Кравецький, М. Копанишин, Н. Нановський, Й. Франків, Гр. Афіновыч; Н. Андруховський 35 ц.; по 25 ц.: Ад. Леньо, Н. Паламар, Л. Спурза, Й. Остач, М. Байшер, І. Садо, А. Вейфер, Н. Салван, М. Сідель, А. Каправа, Ю. Марело, Н. Кардіза. — Разом зібрано $43.00, котрі вислано на руки Павла Довжинського в Носові. Оплата виносила одного доляра. Вислано до краю $42.00. Всім жертводавцям і тим, що занялися збіркою сердечна подяка.

Л. Голіят.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Товариство Вознесення потерпівшим від повені.

Тов. „Вознесення" вислало через „Обєднання" $50.00 до краю потерпівшим від повені.

За уряд тов. Вознесення":
Іван Мудровський.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

357.

Готуймося до коляди на Сиротинець.

Я вважаю, що ідея будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза є між нашими людьми вже доволі поширена, доказом чого можуть служити всі ті ріжні способи, при помочи яких українські громадяне збирають жертви на ту нашу народну інституцію. Та між усіми жерелами доходів на Сиротинець є безперечно — коляда. Різдвяний час, як ніяка инша пора в році, настроює людей до благодійности і тоді найлекше збирати жертви на якунебудь гуманну ціль. Сьогорічну коляду я раджу використати як слід на потреби нашого народного Сиротинця. Кождий відділ У. Н. Союза повинен уже заздалегідь вибрати зпоміж своїх членів відповідний колядницький комітет, котрий у приписаним часі перейдеться в своїй громаді від хати до хати і збере жертви на Сиротинець. Як до сього возьмуться люде доброї волі, то успіх може бути запевнений. Хоч до Різдва еще більше ніж місяць, то вже тепер варто би до коляди приготовитися, бо вікладание сеї справи аж до останної хвилі може легко скінчитися невдачею.

Павло Ландяк,
предс. 143. від. У. Н. С., в Грейт Медовс, Н. Дж.

358.

Тов. Сокіл, від. 336 У. Н. С., в Клівленд, О.

Хвальний Заряде! — Висилаємо на Сиротинець $32 ($10 з каси, а $22 від членів товариства). На наш відділ ся сума троха за мала, але щож робити, коли не всі члени хочуть зрозуміти справу Сиротинця. Неодин каже: „Я за свої діти подбаю, то вони не мусять іти до сиротинця". Ясна річ, що таке говорення не має розумної основи, бо і найбогатші люде сходять иноді на жебраків і їх діти, кінець кінцем, опиняються таки в якімсь сиротинці. Але що тут дивнішє, то та грубошкірість деяких наших людей, те осоружне самолюбство! Ну, нехай, що я забезпечив свої діти на лиху годину і вже вони справді не потребувать-муть переступати порогів якогонебудь сирітського заведення. Та чи людяний чоловік дбає лише про свої власні діти? А хтож подбає за ті українські сироти, котрі з вини своїх ледачих батьків, або з вини нещасного положення своїх родичів опинилися „під чужим плотом"? Невжеж українська суспільність має махнути рукою на ту осиротілу дітвору? Яке щастє, що на світі побіч гидких самолюбів живуть ще люде з чулим серцем, а не з твердим каменем у грудях!

Григорій Степаник, секр.

ПОДЯКИ

Підписана складає сердечну подяку Хв. Урядови У. Н. С. за одержання від нього посмертного у висоті 1000 долярів по своїм синови, Юріеви Лехманові. Також складаю подяку місцевому Урядови, як і всім членам, що взяли участь у похороні мого сина.

Анна Ващур,
від. 113. У. Н. С., Дері, Па.

Низше підписана, членкиня 280 відділу У. Н. Союза складає сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза за уділення їй запомоги з „Запомогового Фонду" у висоті 50 долярів. Ся запомога станула у великій пригоді моїй родині. Дякую також і місцевим Урядникам 280 відділу за те, що вистаралися мені о ту запомогу.

Марцеля Яновська
Скрентон, Па.